

Monitor Inburgering 2023

Oplegger

Maart 2024
Kyra Gremmen & Mary van den Wijngaart
Team OBI
Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inleiding

Deze oplegger beschrijft de belangrijkste resultaten van de Monitor Inburgering 2023. Deze monitor bestaat uit een kwantitatief deel met cijfers over aantallen inburgeraars en hun inburgeringstraject. Deze cijfers komen uit het registratiesysteem van de gemeente Leidschendam-Voorburg (februari, 2024). Dit systeem bevat de gegevens van inburgeraars in gemeente Leidschendam-Voorburg, en uit gemeente Wassenaar en gemeente Voorschoten, waarvoor gemeente Leidschendam-Voorburg ook de inburgeringstrajecten verzorgt. Daarnaast is er kwalitatieve informatie opgehaald over de ervaringen van inburgeraars met het inburgeringstraject door interviews te houden met inburgeraars en aanbieders.

Voor een volledig overzicht van de resultaten van het kwantitatieve en het kwalitatieve deel van de monitor Inburgering verwijzen we u naar de bijlagen die behoren bij deze oplegger. Dit zijn:

- Kwalitatieve monitoring inburgering Leidschendam-Voorburg (Regioplan, 2024)
- Monitor Inburgering. Jaarrapportage 2023 (OBI, 2024)

Voordat we de belangrijkste resultaten presenteren willen we benadrukken dat de inburgeraars nog aan het begin van hun inburgeringstraject staan. Wij kunnen op dit moment dan ook geen informatie bieden over behaalde effecten op taal, participatie en zelfredzaamheid. Wel kunnen we aangeven hoeveel inburgeraars zijn gestart met de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject. En de eerste ervaringen van inburgeraars en aanbieders met de uitvoering van het inburgeringstraject.

Bovendien is de Wet Inburgering 2021 een lerend stelsel. Hierdoor is er continu ruimte voor bijsturing van de inburgeringsroutes.

Algemeen

In 2022 en 2023 waren er in totaal 336 inburgeraars; 91 in 2022 en 245 in 2023. Hiervan waren er in totaal 216 in gemeente Leidschendam-Voorburg, 56 in gemeente Voorschoten en 64 in gemeente Wassenaar.

Bijna de helft hiervan is statushouder (47%). Zo'n 60 procent is vrouw en de meeste inburgeraars zijn tussen de 27 en 40 jaar oud. De inburgeraars hebben veelal de Syrische (23%) of Turkse (17%) nationaliteit.

Nagenoeg iedereen is gestart met de brede intake en heeft een eerste gesprek gehad. Ruim driekwart van de inburgeraars is ingestroomd in het inburgeringstraject. De instroom van inburgeraars heeft in het begin vertraging opgelopen door een onderbezetting bij de gemeente.

Doel 1 - Taal en talenten

Eén van de doelen is dat inburgeraars hun hoogst haalbare taalniveau weten te behalen en dat zij hun talenten en vaardigheden kunnen ontdekken en ontwikkelen.

Van de inburgeraars die zijn ingestroomd is 75 procent geplaatst in de B1-leerroute, 16 procent in de Z-leerroute en 7 procent in de O-leerroute.

Uit de interviews met inburgeraars komt naar voren dat zij gemotiveerd zijn om de Nederlandse taal te leren. Ook al wordt deze als moeilijk ervaren. Zij volgen driemaal per week taallessen. Een deel van de inburgeraars heeft behoefte aan meer mogelijkheden - zoals een taalmaatje - om de Nederlandse taal ook naast de taallessen te kunnen oefenen. Kleine successen zijn behaald zoals een oudere inburgeraar, analfabeet, die nu korte Nederlandse spraakberichten kan opnemen. En inburgeraars die samen taalactiviteiten volgen bij een welzijnsorganisatie.

De geïnterviewde inburgeraars zijn te spreken over het taalonderwijs dat zij krijgen. Wel wordt aangegeven dat de overgang van taalniveau A2 naar B1 lastig is. Enkele factoren die deelname aan het taalonderwijs belemmeren zijn onder meer de afwezigheid van kinderopvang, hogere leeftijd en laag opleidingsniveau.

Verder is er volgens de geïnterviewde aanbieders sprake van een goede samenwerking tussen gemeenten, Vluchtelingenwerk en taalscholen. Er is regelmatig overleg, de lijnen zijn kort en het contact is goed. Daarnaast zijn er meer mogelijkheden om maatwerk te leveren en om individuele inburgeraars te monitoren. Hoewel de samenwerking goed verloopt worden er enkele knelpunten ervaren in de uitvoering van het inburgeringstraject. Deze hebben betrekking op het participatieverklaringstraject (o.a. wachtlijst) en de grenzen die er zijn aan het leveren van maatwerk. Dit laatste doet zich onder meer voor bij inburgeraars met een beperking en bij inburgeraars die werken.

Doel 2 - Participatie en verbondenheid

Een tweede doelstelling is dat inburgeraars naar vermogen meedoen aan activiteiten en zich sociaal verbonden voelen met de samenleving.

Participatie

Inburgeraars uit de B1-leerroute en Z-route volgen de training Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). Met deze training maken zij kennis met en worden zij voorbereid op deelname aan de Nederlandse arbeidsmarkt. Van de inburgeraars uit de B1- en Z-route neemt bijna 90 procent deel aan de MAP-training. Er zijn nog geen inburgeraars die de training hebben afgerond.

Op basis van de interviews kan worden vastgesteld dat inburgeraars die de B1-leerroute volgen behoefte hebben aan meer begeleiding bij het vinden van passend en betaald werk. Ook sluit het aanbod van vrijwilligerswerk niet altijd aan bij de wensen en behoeften van inburgeraars. Bovendien

wordt het verplichte aantal van 800 participatie-uren in de Z-route als fors ervaren. Hieraan kan niet makkelijk worden voldaan omdat het aanbod aan participatie-activiteiten niet aansluit bij de competenties en wensen van inburgeraars volgens de geïnterviewden. Bovendien ervaren sommige inburgeraars weinig ruimte en energie om naast de taallessen nog deel te nemen aan participatie-activiteiten.

Verbondenheid

De inburgeraars die zijn geïnterviewd voelen zich doorgaans welkom. Veel van hen onderhouden een prettig contact met hun burens.

Eén van de verplichte onderdelen van het inburgeringstraject is het participatieverklaringstraject (PVT). Via het PVT maken inburgeraars kennis met de rechten, plichten en waarden van de Nederlandse samenleving. De uitvoering van de PVT door Vluchtelingenwerk heeft in het begin vertraging opgelopen. Een derde van de inburgeraars is gestart met hun PVT. In de periode dat de monitor werd gemaakt waren er nog inburgeraars die hun PVT hadden afgerond. Inmiddels is er een wachtlijst om deel te nemen aan het PVT.

Doel 3 - Zelfredzaamheid

Verder is het de bedoeling dat inburgeraars zo snel mogelijk financieel en maatschappelijk zelfredzaam zijn.

Maatschappelijke zelfredzaamheid

Eén aspect van maatschappelijk zelfredzaam zijn, betreft de mate waarin inburgeraars weten waar ze terecht kunnen met hun vragen en voor hulp. Uit de interviews blijkt dat inburgeraars doorgaans hun weg wel weten te vinden als zij vragen hebben. Zij doen dan veelal een beroep op Vluchtelingenwerk en/of hun taalschool. Het is echter niet altijd bekend voor welke regelingen zij in aanmerking komen en bij welke maatschappelijke organisaties zij hiervoor om hulp kunnen vragen. Daarnaast signaleert een aanbieder dat een intensieve begeleiding door de gemeente of Vluchtelingenwerk ten koste kan gaan van de zelfredzaamheid van inburgeraars.

Ten aanzien van de begeleiding door de gemeente en/of Vluchtelingenwerk is niet altijd bekend bij inburgeraars wie hun contactpersoon is. Veelal door de vele personeelwisselingen. Daarnaast worden de OV-kosten van en naar het gemeentehuis niet vergoed. Als inburgeraars meerdere keren naar het gemeentehuis gaan met hun vragen dan wel formulieren kunnen deze kosten oplopen. Bovendien zijn de brieven en formulieren van de gemeente te ingewikkeld.

Verder ontvangt 81 procent van de statushouders begin 2024 maatschappelijke begeleiding vanuit Vluchtelingenwerk. De geïnterviewde inburgeraars zijn te spreken over het contact met Vluchtelingenwerk. De organisatie en medewerkers zijn toegankelijk, laagdrempelig en benaderbaar.

Financiële zelfredzaamheid

Statushouders worden het eerste halfjaar financieel ontzorgd door de gemeente. Er zijn 31 statushouders die financieel ontzorgd worden dan wel werden. Dat is zo'n 20 procent van het totaal aantal statushouders over 2022 en 2023.

Uit de interviews met aanbieders komt naar voren dat zij signaleren dat een deel van de inburgeraars moeite heeft met financiële zaken. De training Eurowijzer is niet voor iedereen voldoende om meer grip te krijgen op hun financiën. Enkele belemmeringen ten aanzien van de financiële zelfredzaamheid, zijn volgens inburgeraars en aanbieders onder meer het lastig vinden van betaald werk, geen kostenvergoeding OV en aanvragen van toeslagen en/of uitkeringen verloopt moeizaam.